

Činnost evropského veřejného ochránce práv v roce 2007

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 23. října 2008 o výroční zprávě týkající se činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2007 (2008/2158(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na výroční zprávu týkající se činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2007,
- s ohledem na článek 195 Smlouvy o ES,
- s ohledem na článek 43 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu 94/262/ESUO, ES, Euratom ze dne 9. března 1994 o pravidlech a všeobecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv¹,
- s ohledem na usnesení ze dne 6. září 2001, kterým se mění článek 3 o pravidlech a obecných podmínkách pro výkon funkce evropského veřejného ochránce práv²,
- s ohledem na rámcovou dohodu o spolupráci uzavřenou mezi Evropským parlamentem a veřejným ochráncem práv dne 15. března 2006, která vstoupila v platnost dne 1. dubna 2006,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. října 2005 o oprávnění k přijímání sdělení evropskému veřejnému ochránci práv a k jejich předávání a o zmocnění úředníků k vypovídání před evropským veřejným ochráncem práv (SEK(2005)1227),
- s ohledem na dopis, který v červenci 2006 zaslal evropský veřejný ochránce práv předsedovi Evropského parlamentu se záměrem podnítit revizi statutu veřejného ochránce práv,
- s ohledem na návrh rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 22. dubna 2008³ a na své usnesení ze dne 18. června 2008 o přijetí rozhodnutí Evropského parlamentu, kterým se mění jeho rozhodnutí 94/262/ESUO, ES, Euratom ze dne 9. března 1994 o pravidlech a obecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv⁴,
- s ohledem na svá předchozí usnesení o činnosti evropského veřejného ochránce práv,
- s ohledem na čl. 195 odst. 2 druhou a třetí větu jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Petičního výboru (A6-0358/2008),

¹ Úř. věst. L 113, 4.5.1994, s. 15.

² Úř. věst. C 72 E, 21.3.2002, s. 336.

³ Přijaté texty, P6_TA(2008)0129.

⁴ Přijaté texty, P6_TA(2008)0301.

- A. vzhledem k tomu, že výroční zpráva o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2007 byla dne 10. března 2008 oficiálně předložena předsedovi Evropského parlamentu, a vzhledem k tomu, že evropský veřejný ochránce práv Nikiforos Diamandouros předložil uvedenou zprávu Petičnímu výboru ve Štrasburku dne 19. května 2008,
- B. vzhledem k tomu, že Listina základních práv Evropské unie původně vyhlášená v prosinci roku 2000 byla podepsána dne 12. prosince 2007 a znovu potvrzena předsedy Parlamentu, Komise a Rady, a vzhledem k tomu, že závazek k právně závazné Listině obsažené v Lisabonské smlouvě, jež prochází ratifikačním procesem, svědčí o tom, že dochází k posílení myšlenky, že občané by měli být středem zájmu transparentní, přístupné a dosažitelné Evropy, která si uvědomuje, co její občany znepokojuje,
- C. vzhledem k tomu, že článek 41 Listiny stanoví, že: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě.“,
- D. vzhledem k tomu, že článek 43 Listiny stanoví, že: „Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv v případě nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí.“,
- E. vzhledem k tomu, že je nezbytné, aby evropské orgány a instituce plně využívaly prostředky nutné pro to, aby dokázaly plnit své úkoly a rychle a věcně odpovídat občanům na jejich dotazy, stížnosti a petice,
- F. vzhledem k tomu, že přestože uplynulo již sedm let od doby, kdy Evropský Parlament přijal výše zmíněné usnesení ze dne 6. září 2001, v němž schválil kodex řádné správní praxe veřejného ochránce práv, ostatní hlavní orgány dosud nevyhověly naléhavému požadavku Parlamentu, aby svou praxi uvedly do souladu s tímto kodexem,
- G. vzhledem k tomu, že v roce 2007 bylo obdrženo přibližně o 16 % méně stížností než v roce 2006, přičemž počet přípustných stížností se zvýšil jak absolutně, tak i relativně z počtu 449 (12 % z celkového počtu) na 518 (16 % z celkového počtu) v roce 2007,
- H. vzhledem k tomu, že zjištění v případě 348 dokončených šetření, z nichž se 341 vztahovalo ke stížnostem a u 7 se jednalo o vyšetřování z vlastního podnětu, ukázala, že v 95 případech (což odpovídá 25,7 % vyšetřovaných stížností) nebyl zjištěn nesprávný úřední postup,
- I. vzhledem k tomu, že v roce 2007 došlo k dvojnásobnému nárůstu případů nesprávného úředního postupu, které poté, co byla podána stížnost k veřejnému ochránci práv (129 případů), samotná instituce či orgán vyřešily, což odráží rostoucí ochotu na straně institucí a orgánů vnímat stížnost veřejnému ochránci práv jako příležitost k nápravě chyb, ke kterým došlo, a spolupracovat s veřejným ochráncem práv ku prospěchu občanů,
- J. vzhledem k tomu, že v roce 2007 bylo uzavřeno 5 případů poté, co bylo dosaženo smírného řešení, a že na konci roku bylo stále zvažováno 31 návrhů smírného řešení,
- K. vzhledem k tomu, že v roce 2007 začal veřejný ochránce práv ve větší míře využívat

neoficiálních postupů ve snaze napomoci řešení problémů flexibilnějším způsobem, a vzhledem k tomu, že bude tento přístup dále rozvíjet i v budoucnu, což prokazuje připravenost veřejného ochránce práv a orgánů EU poskytovat pomoc občanům,

- L. vzhledem k tomu, že v roce 2007 uzavřel veřejný ochránce práv 55 šetření kritickou připomínkou, a vzhledem k tomu, že kritická připomínka je pro stěžovatele potvrzením, že jeho stížnost je oprávněná, a ukazuje orgánu či instituci, k jakému pochybení došlo na jejich straně, aby se v budoucnu zamezilo nesprávnému úřednímu postupu,
- M. vzhledem k tomu, že v roce 2007 bylo vypracováno osm návrhů doporučení, přičemž sedm návrhů doporučení z roku 2006 pak v roce 2007 vyústilo v rozhodnutí a jeden případ vedl k vypracování zvláštní zprávy pro Evropský parlament,
- N. vzhledem k tomu, že ani kritické poznámky obsažené v rozhodnutích, kterými se uzavírají nenapravitelné případy nesprávného úředního postupu, ani doporučení a případné zvláštní zprávy veřejného ochránce práv nemají závazný účinek, neboť jeho pravomoci se nevztahují přímo na odstranění případů nesprávného úředního postupu, ale jsou spíše zaměřeny na podněcování orgánů a subjektů Evropské unie k provádění samoregulačních opatření,
- O. vzhledem k tomu, že byl nesprávný úřední postup prvním Evropským veřejným ochráncem práv definován jako porušení předpisů či principů orgány nebo ostatními dotčenými subjekty, které jsou jimi vázány, včetně případů, kdy tyto předpisy či principy vyplývají ze závazku samotného orgánu nebo subjektu, což smlouvy či sekundární právní předpisy přímo nevyžadují,
- P. vzhledem k tomu, že veřejný ochránce práv stanovil jako prioritu nutnost prosazovat řádnou správu v orgánech a institucích EU a podporovat v tomto ohledu úsilí, které jde nad rámec pouhého zabránění nezákonnému chování,
- Q. vzhledem k tomu, že veřejný ochránce práv předložil v roce 2007 Evropskému parlamentu jednu zvláštní zprávu, a vzhledem k tomu, že předložení zvláštní zprávy Parlamentu je užitečným prostředkem, pomocí něhož může veřejný ochránce práv usilovat o politickou podporu Parlamentu a jeho Petičního výboru, pokud jde o řešení situace občanů, jejichž práva byla porušena, a současně dále zvyšovat standardní kvalitu správy EU,
- R. vzhledem k tomu, že od doby, kdy vstoupila v platnost Smlouva z Nice, požívá Parlament stejného práva jako členské státy, Rada a Komise a může se obrátit na Soudní dvůr Evropské unie z důvodu nedostatku příslušnosti, pro porušení podstatných formálních náležitostí, porušení Smlouvy o ES či jakéhokoliv právního předpisu pro její provádění či zneužití pravomoci,
- S. vzhledem k tomu, že kritické poznámky týkající se nesprávného úředního postupu, které veřejný ochránce vyjádřil ve své zprávě za rok 2007 (kritické připomínky, návrhy doporučení a zvláštní zpráva) mohou sloužit jako základ k tomu, aby se v budoucnu zamezilo opakování chyb a selhání tím, že orgány a další instituce EU budou provádět patřičná opatření,
- T. vzhledem k tomu, že spolupráce, kterou navázal veřejný ochránce práv v rámci Evropské sítě veřejných ochránců práv, funguje již více než deset let jako pružný systém výměny informací a osvědčených postupů a jako prostředek, jak stěžovatele odkázat na veřejné

ochránce práv či další podobné orgány, které jsou k poskytnutí pomoci nejzpůsobilejší,

- U. vzhledem k tomu, že se úloha veřejného ochránce práv při ochraně občanů Unie vyvíjela po dobu 12 let od vytvoření jeho úřadu, a to díky nezávislosti veřejného ochránce a demokratické kontrole Parlamentu, který dohlíží na transparentnost jeho činnosti,
 - V. vzhledem k tomu, že činnosti veřejného ochránce práv a Petičního výboru musí být i nadále odděleny a že je kvůli předcházení střetů pravomocí obecně nutné, aby součástí těchto činností bylo vzájemné konečné předávání případů řešených v rámci jejich působnosti,
1. schvaluje výroční zprávu za rok 2007 ve formě předložené evropským veřejným ochráncem práv, v níž je spojeno shrnutí ročních činností a tematická analýza rozhodnutí veřejného ochránce práv s problémy, které vyvstaly v jednotlivých fázích postupu; domnívá se nicméně, že je třeba i nadále vyvíjet úsilí o zlepšení statistických tabulek, které mohou být z důvodu střídání číselných a procentuálních hodnot zavádějí;
 2. vyzývá k tomu, aby byly orgány a instituce EU vybaveny rozpočtovými prostředky a lidskými zdroji nutnými pro to, aby dokázaly rychle a věcně reagovat na dotazy, stížnosti a petice občanů;
 3. domnívá se, že veřejný ochránce práv pokračuje v aktivním a vyváženém výkonu svých pravomocí, pokud jde o posuzování a vyřizování stížností, provádění a uzavírání šetření, udržování konstruktivních vztahů s orgány a institucemi EU a povzbuzování občanů k tomu, aby ve vztahu k těmto orgánům a institucím využívali svých práv;
 4. vyzývá veřejného ochránce práv, aby i nadále pokračoval ve svém úsilí a účinně, transparentně a flexibilně propagoval své činnosti tak, aby v orgánech a institucích EU mohla být vybudována skutečná kultura služeb občanům;
 5. domnívá se, že pojem „nesprávný úřední postup“ by měl být interpretován širším způsobem, aby tak zahrnoval nejen správní úkony, které porušují předpisy či principy stanovené smlouvami či sekundárními právními předpisy, ale také například případy, kdy samotné správní orgány převzaly určité závazky, například přijetím kodexu řádného správního postupu, či kde schválené politiky nebo prohlášení politického charakteru vedly k legitimnímu a opodstatněnému očekávání občanů;
 6. podporuje úsilí veřejného ochránce práv prosazovat řádnou správu pomocí dodatečných poznámek a návrhů orgánům a institucím, i když během svého šetření nenalezl žádný případ nesprávného úředního postupu, domnívá se však nicméně, že jsou nutná zlepšení s ohledem na cíl vytvořit v rámci správy EU kulturu vstřícnou vůči občanům a orientovanou na služby;
 7. domnívá se, že role veřejného ochránce práv v rámci podpory transparentnosti a odpovědnosti rozhodovacích postupů a správní struktury Evropské unie je významným přínosem k vytvoření Unie, v níž jsou rozhodnutí přijímána „co nejotevřeněji a co nejblíže občanům“, jak je uvedeno v čl. 1 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii, ve spolupráci s úřady veřejného ochránce práv všech jednotlivých členských států, aby tak EU byla v užším spojení s občany Unie;
 8. opakuje svůj požadavek, který vyslovil již ve svých předchozích usneseních, aby všechny

orgány a instituce EU přijaly společný postup v otázce kodexu řádné správní praxe;

9. poznamenává, že kodex řádné správní praxe navržený veřejným ochráncem práv v podobě schválené Parlamentem ve výše zmíněném usnesení ze dne 6. září 2001 se týká zaměstnanců všech orgánů a institucí Společenství a že na rozdíl od jiných kodexů dochází k jeho pravidelné aktualizaci a zveřejňování na internetových stránkách veřejného ochránce práv;
10. zdůrazňuje, že je zapotřebí, aby veřejný ochránce práv pracoval s veřejností ještě intenzivněji s cílem informovat občany, společnosti, nevládní organizace a další subjekty, a domnívá se, že poskytování kvalitních informací může přispět ke snížení počtu stížností, které nespádají do oblasti působnosti veřejného ochránce práv; současně veřejného ochránce práv vyzývá, aby stížnosti, které nespádají do oblasti jeho působnosti, předával bez prodlevy příslušnému vnitrostátnímu nebo místnímu orgánu;
11. bere na vědomí zvýšení absolutního počtu přípustných stížností, domnívá se však, že 16% podíl přípustných stížností ještě stále není dostačující; z tohoto důvodu doporučuje zorganizovat účinnou informační kampaň zaměřenou na občany EU, jejímž cílem by bylo zlepšit jejich informovanost o náplni práce a oblasti působnosti evropského veřejného ochránce práv;
12. vítá obecně konstruktivní spolupráci veřejného ochránce práv s orgány a institucemi EU a podporuje jej v jeho úloze vnějšího nástroje kontroly, ale i cenného zdroje neustálého zlepšování evropské správy;
13. vyzývá veřejného ochránce práv, aby zajistil, že Komise bude řádně využívat svých diskrečních pravomocí zahájit řízení pro nesplnění povinnosti podle článku 226 Smlouvy o ES či navrhnout penále podle článku 228 Smlouvy o ES a že přitom bude důsledně dbát na to, aby tento postup nebyl poznamenán prodlevami či neodůvodněnou liknavostí, což je neslučitelné s její pravomocí v oblasti dohledu nad prováděním práva EU;
14. domnívá se, že pokud se některý z orgánů odmítne řídit doporučením obsaženým ve zvláštní zprávě veřejného ochránce práv, přestože Parlament toto doporučení schválil, může Parlament oprávněně použít svých pravomocí a předložit věc Soudnímu dvoru, pokud jde o úkon či opomenutí, které bylo předmětem doporučení veřejného ochránce práv;
15. upozorňuje na skutečnost, že veřejný ochránce práv předložil zvláštní zprávu, v níž kritizuje Komisi za to, že se nezabývá stížnostmi týkajícími se směrnice o pracovní době, a že Parlament k tomuto tématu přijal dne 3. září 2008 usnesení¹;
16. domnívá se, že pokud se veřejný ochránce práv a Petiční výbor v rámci svých mandátů a pravomocí zabývají otázkami, které se překrývají, například způsobem, jakým Komise vede řízení při nesplnění povinností či samotné údajné nesplnění povinností, mohly by vzájemnou spoluprací dosáhnout velmi prospěšné součinnosti;
17. vítá vztahy mezi veřejným ochráncem práv a Petičním výborem navázané v institucionálním rámci, pokud jde o vzájemné uznávání jejich pravomocí a výsad;

¹ Přijaté texty, P6_TA(2008)0398.

18. uznává, že Evropská síť veřejných ochránců práv je, při dodržování zásady subsidiarity, užitečným příspěvkem při zajišťování mimosoudních opravných prostředků; vítá spolupráci evropského veřejného ochránce práv s veřejnými ochránci práv a podobnými orgány na vnitrostátní, regionální a místní úrovni v členských státech a vybízí k dalšímu posílení výměny osvědčených postupů, čímž se umožní harmonizace osvědčených postupů mezi členskými státy;
19. vítá přijetí prohlášení Evropské sítě veřejných ochránců práv z října 2007, které významně přispívá k rozšíření povědomí o rozsahu činností ochránců veřejných práv v oblasti EU a k objasnění služeb, jež poskytují lidem, kteří si stěžují na záležitosti spadající do oblasti působnosti právních předpisů EU;
20. vítá iniciativu evropského veřejného ochránce práv v oblasti rozsáhlé propagace své práce i práce veřejných ochránců práv na vnitrostátní úrovni a doporučuje mu, aby o zlepšení informovanosti veřejnosti usiloval i nadále;
21. vybízí veřejného ochránce práv, aby i nadále kladl velký důraz na akce se zapojením občanů, a tudíž i potenciálních stěžovatelů, neboť je zřejmé, že vymezení pravomocí a rozhodovací postupy na evropské, vnitrostátní a regionální úrovni je i nadále pro mnoho občanů a podniků velice nesrozumitelné;
22. vítá intenzivní informační kampaň navrženou v rámci komunikační strategie přijaté veřejným ochráncem práv, která vede k lepší informovanosti o právech občanů a pravomocech Společenství, a rovněž i k lepšímu chápání pravomocí veřejného ochránce práv; vzhledem k nezanedbatelnému počtu stížností, které nespádají do oblasti jeho působnosti, jej však nabádá, aby zvýšil své úsilí a pravidelněji a důkladněji objasňoval své pravomoci;
23. vzhledem k tomu, že každý orgán má své internetové stránky, jejichž prostřednictvím lze podávat stížnosti, petice atd., a vzhledem k tomu, že občanům pak působí potíže jednotlivé orgány rozlišovat, vítá vznik interaktivní příručky, která má občanům pomoci při určení orgánu, který je pro vyřešení jejich problémů nejzpůsobilejší;
24. v zájmu snížení počtu nepřípustných stížností podávaných evropskému veřejnému ochránci práv navrhuje, aby se v tomto směru ještě pokračovalo a byly vytvořeny společné internetové stránky evropských orgánů, jejichž cílem by bylo občanům pomáhat a odkázat je přímo na orgán, jež je k projednání jejich stížnosti způsobilý;
25. navrhuje, aby veřejný ochránce práv přijal opatření ke snížení počtu stížností, v případech, kdy není možné navrhnout další postup;
26. vyzývá evropského veřejného ochránce práv k tomu, aby se zavázal k přímému postupování každé stížnosti, jež spadá do působnosti vnitrostátního či regionálního veřejného ochránce práv, jestliže k tomu obdrží souhlas daného předkladatele;
27. s ohledem na ustanovení o lepších a účinnějších službách pro občany navrhuje, aby je veřejný ochránce práv i nadále obeznamoval s vnitřními postupy a lhůtami pro projednávání stížností, ale i s kritérii, na jejichž základě se v jednotlivých fázích šetření stížností přijímají rozhodnutí;
28. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, evropskému veřejnému

ochránci práv, vládám a parlamentům členských států a jejich veřejným ochráncům práv nebo obdobným příslušným orgánům.